`
csIfao geyWacirhUmcjulcusIarw
މާލެ،
2023
ދިވެހިރާއްޖެ.
4 ޖުމާދަލްއޫލާ 1445
ނަންބަރު: 2023 /16
18 ނޮވެންބަރު 2023
ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކުގައި ދ ވެހ ޤައުމީ ދ ދަ 24 ގަޑ އ ރު ނަގައ ފައި ބަހައްޓާ ގޮތަށިް
ހަމަޖެއްސެވުނިް
މިއަދުން ފެށިގެން ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކުގައި ދިވެހި ޤައުމީ ދިދަ 24 ގަޑިއިރު ނަގައިފައި
ބަހައްޓާ ގޮތަށް ހަމަޖައްސަވައިފިކަމުގައި ދަންނަވަން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވިދާޅުވިއެވެ.
މިގޮތަށް ހަމަޖެއްސެވުމާ ގުޅިގެން، މި އޮފީހުގެ ނަންބަރު 2022/6 (20 ޖޫން)2022
ދެންނެވުމުން ހަމަޖެއްސެވި، ދިވެހި ޤައުމީ ދިދަ ނެގުމުގައްޔާއި، ދިދަ ބޭނުންކުރުމުގައި ސަރުކާރުގެ
މުއައްސަސާތަކުން ޢަމަލުކުރަންވީ ގޮތަށް ބައެއް ބަދަލުގެންނަވައި، އެ އުސޫލު ތިރީގައިވާ ގޮތަށް
ހަމަޖައްސަވައިފި ކަމުގައި ދަންނަވަން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވިދާޅުވިއެވެ.
1. ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކުން ދިވެހި ޤައުމީ ދިދައަށް ޙުރުމަތްތެރިކޮށް ހިތަންވާނެއެވެ. އަދި، ދިވެހި
ޤައުމީ ދިދައިގެ ޙުރުމަތަށް އުނިކަމެއް އަންނަ ފަދަ މިންވަރަކަށް ބާވެ ފައިވާ ނުވަތަ ހަލާކުވެފައިވާ
ދިދައެއް، އެއްވެސް ކަމެއްގައި ބޭނުންކޮށްގެނެއް ނުވާނެއެވެ.
2. ބޭނުން ނުކުރެވޭވަރަށް ބާވެފައިވާ ނުވަތަ ހަލާކުވެފައިވާ ދިވެހި ޤައުމީ ދިދައެއް ސަރުކާރުގެ
މުއައްސަސާއަކުން ނައްތައިލަންވާނީ، ދިދައިގެ ޙުރުމަތް ނުކެނޑޭ ގޮތަށެވެ.
3. ސަރުކާރުގެ އިމާރާތްތަކުގައްޔާއި، ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކުގެ ރަސްމީ ކަންކަމުގައި އާންމުގޮތެއްގައި
ބޭނުންކުރަންވާނީ، އަންނަނިވި މިންތަކުގެ ތެރެއިން، އެ ތަނަކަށް ނުވަތަ އެ ކަމަކަށް އެންމެ
އެކަށީގެންވާ ބޮޑު މިނެއްގައި ހަދައި ފައި ހުންނަ ދިވެހި ޤައުމީ ދިދައެވެ.
(ހ) 270 ސެންޓިމީޓަރު ދިގު، 180 ސެންޓިމީޓަރު ފުޅާ
(ށ) 180 ސެންޓިމީޓަރު ދިގު، 120 ސެންޓިމީޓަރު ފުޅާ
(ނ) 135 ސެންޓިމީޓަރު ދިގު، 90 ސެންޓިމީޓަރު ފުޅާ
(ރ) 60 ސެންޓިމީޓަރު ދިގު، 40 ސެންޓިމީޓަރު ފުޅާ

2
(ބ) 45 ސެންޓިމީޓަރު ދިގު، 30 ސެންޓިމީޓަރު ފުޅާ
(ޅ) 36 ސެންޓިމީޓަރު ދިގު، 24 ސެންޓިމީޓަރު ފުޅާ
(ކ) 30 ސެންޓިމީޓަރު ދިގު، 20 ސެންޓިމީޓަރު ފުޅާ
(އ) 24 ސެންޓިމީޓަރު ދިގު 16 ސެންޓިމީޓަރު ފުޅާ
4. ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކުން ބޭނުންކުރާ ދިވެހި ޤައުމީ ދިދައިގެ މިންތަކާއި، ކުލަކޯޑާއި، ހަނދުފަޅި
ހުންނަންވާނީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ ޖަދުވަލު 3 ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށެވެ.
5. ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކުގައި ދިވެހި ޤައުމީ ދިދަ 24 ގަޑިއިރު ނަގައިފައި ހުންނަންވާނެއެވެ.
6. ސަރުކާރުގެ އެއް މުއައްސަސާއަށްވުރެ ގިނަ މުއައްސަސާ، އެއް އިމާރާތެއްގައި ހުންނަ ނަމަ،
އެ އިމާރާތެއްގައި ނަގާނީ އެއް ދިދައެވެ.
7. ދިވެހި ޤައުމީ ދިދައާއި އެހެން ދިދައެއް އެކުގައި ހުންނަގޮތަށް ދެ ދިދައެއް ނަގާނަމަ، ނުވަތަ
ބަހައްޓާނަމަ، ދިވެހި ޤައުމީ ދިދަ ހުންނަންވާނީ، އެ ދިދައެއްގެ ކަނާތްފަރާތުގައެވެ. ދިދައިގެ
ކަނާތްފަރާތް ކަމުގައި ބަލާނީ، އެ ދިދަ ކުރިމަތިކޮށްފައިވާ ފަރާތަށް ކުރިމަތިލައިގެން ހުންނަ މީހާގެ
ކަނާތްފަރާތެވެ. ބޭރު ޤައުމުތަކުގެ ޢިއްޒަތްތެރީން ރާއްޖެއަށް ކުރައްވާ ދަތުރުފުޅުތަކާ ގުޅިގެން އެ
ބޭފުޅުން ބައިވެރިވެވަޑައިގަންނަވާ ކަންކަމުގައި ދިދަ ބޭނުންކުރުން މީގެ ތެރެއިން އިސްތިސްނާވާނެއެވެ.
8. އެހެން ދިދައަކާ ކައްތިރިކޮށް ދިވެހި ޤައުމީ ދިދަ ނެގިދާނެއެވެ. ނަމަވެސް، ދިވެހި ދިދައާއެކު
ކައްތިރިކޮށް އެހެން ޤައުމެއްގެ ޤައުމީ ދިދަ ނެގޭނީ، އެ ޤައުމަކީ މިނިވަން ޤައުމެއް ކަމަށްވާނަމައެވެ.
9. ދިވެހި ޤައުމީ ދިދަ، އެހެން ދިދައަކާ ނުވަތަ ދިދަތަކަކާ އެއްވަލެއްގައި ނުވަތަ އެއް ފަށެއްގައި ނަގާނަމަ،
ދިވެހި ޤައުމީ ދިދަ ހިމެނޭ ދިދަފަތި ހުންނަންވާނީ، އެންމެ މަތީގައެވެ. އަދި އެފަދަ ވަލަކަށް ނުވަތަ
ފަށަކަށް، ދިވެހި ޤައުމީ ދިދަ ނަގާނަމަ، އެންމެ ކުރިން ނަގަންވާނީ، ދިވެހި ޤައުމީ ދިދައެވެ. ނުވަތަ
ދިވެހި ޤައުމީ ދިދަ ހިމެނިގެންވާ ދިދަ ފައްޗެވެ.
10. ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާއެއްގެ ނުވަތަ އެހެން ޤައުމެއްގެ ނުވަތަ ދިވެހި ސަރުކާރުން ގަބޫލުކުރާ
ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމާޢަތެއްގެ ދިދައާއެކު ދިވެހި ޤައުމީ ދިދަ ނަގާ ތަންތާނގައި، ދިވެހި ޤައުމީ ދިދަ
ހުންނަންވާނީ، އެ ނޫން ދިދަތަކާ އެއް އުސްމިނެއްގައި އަދި އެ ދިދަތަކާ އެއް މިނަކަށެވެ.
11. ޤައުމީ ފެންވަރެއްގައި ހިތާމަ ފާޅުކުރުމުގެ ނިޝާނެއްގެ ގޮތުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އެންގުމަކަށް
ޤައުމީ ދިދަ ބައިދަނޑިއަށް ތިރިކުރެވިދާނެއެވެ. ދިދަ ބައިދަނޑިއަށް ތިރިކޮށްފައިވާކަމުގައި ބަލާނީ،
ދިދަ ދަނޑީގެ ކުރިން ފެށިގެން، ދިދައިގެ ފުޅާމިނަށް ތިރިކޮށްފައި ބެހެއްޓުމުންނެވެ.

3
12. ދިވެހި ޤައުމީ ދިދަ، ބައިދަނޑިއަށް ނަގަންވެއްޖެނަމަ، ދިދަ ނަގާނީ، އެ ދިދަ ނެގޭ ދަނޑިއެއްގެ
ކުރިޔަށް ދިދަ ނެގުމަށްފަހުގައެވެ. އަދި ބައިދަނޑިއަށް ހުރި ދިދައެއް ތިރިކުރާނީ ވެސް، ފުރިހަމަ
ދަނޑިއަށް ދިދަ ނެގުމަށްފަހުގައެވެ.
13. ދިވެހި ޤައުމީ ދިދަ، ބައިދަނޑިއަށް ނަގާ ހާލަތްތަކުގައި ދިވެހި ޤައުމީ ދިދައާއެކު އެހެން ދިދައެއް
ނުވަތަ ދިދަތަކެއް ނަގައި ފައިވާނަމަ، އެ ދިދައެއް ނުވަތަ އެ ދިދަތަކެއް ވެސް ބަހައްޓަންވާނީ،
ބައިދަނޑިއަށް ތިރިކޮށްފައެވެ.
14. ދިވެހި ޤައުމީ ދިދަ، ބައިދަނޑިއަށް ތިރިކޮށްފައި ބެހެއްޓުމުގައި ދުވަސް ނިންމާނީ، ރޭގަނޑު
12:00 އަށެވެ.
15. ބައިނަލްއަޤްވާމީ އުސޫލުތަކެއްގެ މަތީން ދިދަ ނަގަންޖެހޭ ތަންތާނގައްޔާއި އެއްޗެހީގައި، އެ އުސޫލުތަކާ
އެއްގޮތަށް ދިވެހި ޤައުމީ ދިދަ ނެގިދާނެއެވެ.
16. ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކުން ބާއްވާ އެއްވުންތަކާއި، ރެލީތަކާއި، ހިނގައިލުންތަކުގައި، ދިވެހި ޤައުމީ
ދިދަ ބޭނުން ކުރެވިދާނެއެވެ. އަދި، ކަނޑުމަތީގެ އުޅަނދުތަކުގައި ނުވަތަ އެއްގަމު އުޅަނދުތަކުގައި
ނުވަތަ ވައިގެ އުޅަނދުތަކުގައި ޤައުމީ ނިޝާނެއްގެ ގޮތުގައި ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކުން ދިވެހި
ޤައުމީ ދިދަ ބޭނުންކުރެވިދާނެއެވެ.
17. މޭޒުމަތީގައި ބަހައްޓާ ގޮތަށް ދިވެހި ޤައުމީ ދިދަ ތައްޔާރުކޮށްގެން ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކުގައި
ބޭނުންކުރެވިދާނެއެވެ. އަދި ޤައުމީ ދިދަ ހިމެނޭ ގޮތަށް ބެޖް، ސްޓިކަރ، ލޯގޯ، ކަފްލިންކް ފަދަ ތަކެތި
ތައްޔާރުކޮށްގެން ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކުގައި ބޭނުންކުރެވިދާނެއެވެ.
18. ކަރުދުާހގައި ނުވަތަ ފޮތީގައި ޗާޕުކޮށްގެންނާއި، މަޢުދަނަކުން ނުވަތަ އެނޫންވެސް އެއްޗަކުން ހަދައިގެން
ސަރުކާރުގެ ތަންތަނުގައި ދިވެހި ޤައުމީ ދިދަ ބޭނުންކުރެވިދާނެއެވެ.
ޢަބްދުاله ފަޔާޟް
ޗްފީ އޮފް ސްޓާފް